

PBL Netherlands Environmental
Assessment Agency

Deltaplan Biodiversiteitsherstel

*In actie voor een rijker
Nederland*

SAMEN VOOR
BIODIVERSITEIT

Jetske Bouma, PBL
22 mei 2019

PBL Netherlands Environmental
Assessment Agency

Wat doet de boer, en wat wil de boer doen?

Stand van zaken natuurinclusieve landbouw in Nederland

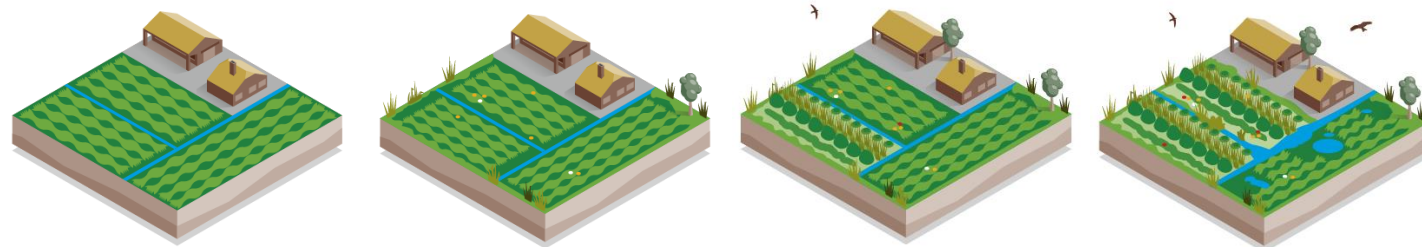
Een project van het PBL en Nationaal Groenfonds, i.s.m. LTO Nederland, BoerenNatuur.nl, Rabobank, Triodos bank, Living lab natuurinclusieve landbouw/Friesland Campina, Ministerie van LNV, en met IVM-VU en WECR-WUR

Vragenlijst en keuze experiment

- Ruim **1000 LTO leden** akkerbouw, melkveehouderij en gemengd hebben onze vragenlijst ingevuld
- **Maatregelen natuurinclusieve landbouw**, percepties en verwachtingen, kenmerken bedrijf & respondent
- Vragenlijst: **huidige stand van zaken**
- Keuze experiment: reactie op **toekomstscenarios**
- **Casusanalyse**: financierbaarheid natuurinclusief
- Behoorlijk **representatief** voor boerenpopulatie
- Nu de **beschrijvende analyse**, eindrapport in najaar

Zelf-gerapporteerde mate van natuurinclusiviteit

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Akkerbouw	46%	40%	11%	4%
Melkvee	39%	42%	11%	8%
Gemengd	38%	42%	13%	8%

Aantal genomen maatregelen

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Akkerbouw	3,5	4,4	6,0	5,3
Melkvee	3,2	5,8	7,5	9,1
Gemengd	3,1	4,6	6,2	7,5

ANBL lidmaatschap

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Akkerbouw	11%	33%	37%	44%
Melkveehouderij	14%	43%	73%	71%
Gemengd	12%	48%	58%	74%

Bedrijfsopvolging

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Akkerbouw	33%	32%	46%	67%
Melkveehouderij	39%	43%	60%	33%
Gemengd	40%	39%	59%	59%

% durft meer risico te nemen dan collega's

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Akkerbouw	20%	30%	24%	56%
Melkvee	15%	28%	33%	55%
Gemengd	22%	23%	31%	43%

Verwachtingen en overtuigingen (Melkvee)

	Regulier	NIL Rand	NIL helft	NIL heel
Respondent verwacht NIET dat overheid komende 3 jaar hogere vergoedingen zal gaan betalen	68%	59%	51%	41%
Respondent verwacht NIET dat banken de komende 3 jaar leningen tegen gunstigere voorwaarden gaan aanbieden	58%	45%	33%	32%
Respondent verwacht NIET dat groeiend aantal consumenten bereid zal blijken een meerprijs te betalen	78%	57%	55%	35%

Toekomstscenarios

- Combinatie van rentekorting, vergoeding en meerprijs met name **effectief voor melkveehouderij en gemengde bedrijven** (toename 25%)
- Voor **akkerbouw** werkt alleen extra GLB vergoeding
- **Combinatie van prikkels** werkt dubbel beter: meer boeren investeren, en zij investeren meer
- De verschillende prikkels hebben **meer effect** op boeren die al in natuurinclusieve maatregelen investeren (langs randen bedrijf)
- **Verdere analyse** voor beleidsaanbevelingen

Belangrijkste uitkomsten

- 40% van de boeren neemt maatregelen voor natuurinclusiviteit aan randen bedrijf, 10% op helft, 10% is natuurinclusief
- Dit hangt samen met lidmaatschap ANBL, risicoperceptie, verwachtingen & bedrijfsopvolging
- Combinatie van vergoedingen, rentekorting en meerprijs effectief in stimuleren natuurinclusiviteit, vooral bij melkvee sector en gemengde bedrijven
- In akkerbouw heeft vooral GLB vergoeding effect

Het rapport is te downloaden via www.pbl.nl en op www.nationaalgroenfonds.nl

Dank voor uw aandacht! Mede namens de leden van de klankbordgroep en het projectteam.

Jetske.bouma@pbl.nl